

- ۱- گزینه «۲» - میرزاده‌ی عشقی، شاعر، روزنامه‌نگار، نمایش‌نامه‌نویس و نظریه‌پرداز دوره‌ی مشروطیت بود. مهم‌ترین اثر او نمایش‌نامه‌ی منظوم «پیده‌آل» یا «سه تابلو مریم» است. محمدتقی بهار (ملک‌الشعرا) علاوه بر آشنایی عمیق با زبان و ادبیات فارسی کهن، از مسائل روز جامعه نیز آگاهی داشت و این توانمندی را در خدمت آزادی و وطن‌خواهی درآورد. او در جایگاه شاعر و پژوهشگر آثاری مانند «تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران، سبک‌شناسی، تاریخ تطوّر نظم فارسی، دیوان اشعار و تصحیح‌های ارزشمند و مقالات بسیاری» به‌جای گذاشت. قائم‌مقام فراهانی از معروف‌ترین نویسندگان و سیاستمداران بزرگ دوره‌ی بیداری بود. قبل از او سبک نویسندگان فارسی دارای تکلف و تصنع بود اما او با تغییر سبک نگارش، تکلف را در نثر از بین برد. درواقع، قائم‌مقام احیاکننده‌ی نثر فارسی است و «منشآت» مهم‌ترین اثر اوست. علامه دهخدا از پیشگامان نثر جدید فارسی است. او شعر هم می‌سرود. او با روزنامه‌ی صوراسرافیل همکاری داشت و مجموعه نوشته‌های طنزآمیز سیاسی - اجتماعی او با عنوان «چرند و پرند» در آن روزنامه منتشر می‌شد. دو اثر مهم او «لغت‌نامه» و «امثال و حکم» است.
- صبای کاشانی، پرچمدار بازگشت ادبی و شاخص‌ترین شاعر این دوره است. صبا در مثنوی، قصیده و غزل دست داشت و در این قالب‌های شعری آثاری چون «گلشن صبا (به تقلید از بوستان سعدی)» و «خداوند نامه» (حماسه‌ای مذهبی در بیان معجزات پیامبر (ص) و دلیری‌های حضرت علی(ع)) از خود به یادگار گذاشت. (مژده عنبران) (پایه دوازدهم - درس اول - صفحات ۱۳ تا ۲۱)
- ۲- گزینه «۳» - در این دوره ادبیات به‌ویژه شعر برای آن که بتواند با توده‌ی مردم ارتباط برقرار کند، زبان محاوره را برگزید تا قابل فهم‌تر باشد و مفاهیم جدید را با زبانی ساده انتقال دهد. به این ترتیب نهضت ساده‌نویسی همراه با نهضت آزادی‌خواهی شکل گرفت. (صفحه‌ی ۱۵)
- در دوره بیداری، شعری آزادی‌خواه و گروهی از روشن‌فکران به نقد شرایط موجود جامعه پرداختند که با مخالفت دولت همراه بود. افرادی مثل ملک‌الشعرا بهار، نسیم شمال، میرزا فتحعلی آخوندزاده، عبدالرحیم طالبوف و میرزا آقاخان کرمانی از آن دسته بودند. (صفحه‌ی ۱۵)
- در سال‌های انقلاب مشروطه در نثر فارسی دگرگونی‌هایی به‌وجود می‌آید که نثر را به سمت سادگی و بی‌پیرایگی سوق می‌دهد؛ از آن جمله می‌توان به رواج و گسترش روزنامه‌نگاری، روی آوردن به ترجمه و ادبیات داستانی بر اثر ارتباط با ادبیات اروپا و تغییر مخاطب نوشته‌ها اشاره کرد. (صفحه‌ی ۱۸)
- در سال‌های اول مشروطه، بیشتر نویسندگان مطالب خود را در قالب مقاله در روزنامه‌ها منتشر می‌کردند. روزنامه‌های پرشماری در این دوره انتشار یافت که در بردارنده مطالب سیاسی، اجتماعی و گاه علمی بود. از مهم‌ترین روزنامه‌ها می‌توان به «صوراسرافیل» با مدیریت میرزا جهانگیرخان صوراسرافیل اشاره کرد. (صفحه‌ی ۱۸) (مژده عنبران) (پایه دوازدهم - درس اول - صفحات ۱۵ تا ۱۸)
- ۳- گزینه «۴» - دهخدا در رواج نثر ساده و عامیانه که بعدها در داستان‌های محمدعلی جمال‌زاده و صادق هدایت به‌کار رفت، نقش مؤثری داشت. (سراسری انسانی - ۹۸ با اندکی تغییر) (پایه دوازدهم - درس اول - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی - صفحه‌ی ۲۱)
- ۴- گزینه «۱» - در عصر مشروطه بیشترین رویکرد نویسندگان به رمان‌های تاریخی بود. از میان رمان‌نویسان می‌توان به این نویسندگان اشاره کرد: محمدباقر میرزا خسروی با رمان «شمس و طغرا» و میرزا حسن‌خان بدیع با دو اثر «شمس‌الدین و قمر» و «داستان باستان».
- فن ترجمه از عوامل مؤثر در رشد و آگاهی و تحول اندیشه‌ی ایرانیان در سال‌های قبل از مشروطه بود. ترجمه‌ی آثار اروپایی در ایران با تأسیس چاپخانه در زمان فتحعلی‌شاه آغاز شد. از میان مهم‌ترین آثار ترجمه در این دوره می‌توان از «سرگذشت حاجی بابای اصفهانی» اثر جیمز موریه نام برد که میرزا حبیب اصفهانی آن را ترجمه کرد.
- دهخدا از پیشگامان نثر جدید فارسی بود. او با روزنامه صوراسرافیل همکاری داشت و مجموعه نوشته‌های طنزآمیز سیاسی - اجتماعی او با عنوان «چرند و پرند» در آن روزنامه منتشر می‌شد. (مژده عنبران) (پایه دوازدهم - درس اول - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی - صفحات ۱۹ تا ۲۰)
- ۵- گزینه «۴» - بررسی گزینه‌های نادرست:
- ب) عارف قزوینی، شاعر وطنی و از موسیقی‌دانان عهد مشروطیت بود. عرصه‌ی هنر وی تصنیف‌ها و ترانه‌های میهنی بود که در برانگیختن مردم و آزادی‌خواهی نقش بسیار مؤثری داشت. شعر عارف ساده و دور از پیچیدگی بود. وی مضامین وطن‌دوستی و ستیز با نادانی را با آوازی زیبا و پرشور می‌خواند. / عبارت «او را به سبب آزادی‌خواهی به زندان انداختند» مربوط به فرخی یزدی است.
- ه) ایرج میرزا در به‌کارگیری تعبیرات عامیانه و آفریدن اشعاری ساده و روان مهارت بسیار داشت. در طنز، هجو و هزل چیره‌دست بود. در شعر وی اگرچه اندیشه‌های نوگرایانه وجود دارد، ولی جایگاه خانوادگی (از نوادگان فتحعلی‌شاه قاجار) و تفکرات شخصی او مانع از آن می‌شود که در ردیف شاعران آزادی‌خواه مشروطه قرار گیرد. او از اشعار غربی نیز ترجمه‌های منظوم پدیدآورده که در نوع خود ابتکاری محسوب می‌شود؛ قطعه‌ی «قلب مادر» نمونه‌ای از آن است. (مژده عنبران) (پایه دوازدهم - درس اول - صفحات ۱۶ تا ۲۰)
- ۶- گزینه «۲»: در این گزینه سجع مطرف وجود ندارد؛ («سخت، سست» و «رانده، مانده» باهم سجع متوازی دارند.)
- بررسی سایر گزینه‌ها: در گزینه‌ی «۱»، «نهفتنی، گفتنی» سجع مطرف و «پیمودنی، نمودنی» سجع متوازی، در گزینه‌ی «۳»، «مرّوت، فتوت» سجع متوازی و «نشسته، بسته» سجع مطرف و در گزینه‌ی «۴»، «خورده، کرده» سجع متوازی و «ریخته، گریخته» سجع مطرف هستند.
- (مژده عنبران) (پایه دهم - درس پانزدهم)

۷- گزینه «۴» - واژه‌های «خار و خال» در این عبارت سجع متوازن هستند و «دشمنان و دوستان» سجع مطرف دارند. اما در گزینه‌های «۱»، «ملحوظ و محفوظ» / گزینه‌ی «۲»، «باوری و رهبری» / و گزینه‌ی «۳»، «تفکری و تدبیری» سجع متوازی دارند. (مژده عنبران) (پایه دهم - درس یازدهم)

۸- گزینه «۱» - در این گزینه تکرار صامت «س» و «ب» در مصراع اول واج آرایبی ایجاد کرده است در حالی که در گزینه‌ی «۲» و «۴» تکرار مصوت «ب» در کلمات «اسیر عشق جوانان» و «سر زلف پریشان» و در گزینه‌ی «۳» تکرار مصوت «ب» آرایه‌ی واج آرایبی ساخته است. (مژده عنبران) (پایه دهم - درس چهاردهم)

۹- گزینه «۳» - در این بیت واج «ن» یازده بار و واج «م» پنج بار به زیبایی تکرار شده است. بررسی سایر گزینه‌ها: بیت اول: تکرار پنج بار واج «ر»، بیت دوم: تکرار ۴ بار واج «ش» در مصراع اول و یک بار در مصراع دوم. و بیت چهارم: تکرار پنج بار واج «ا». (مژده عنبران) (پایه دهم - درس چهاردهم)

۱۰- گزینه «۴» - در این بیت «سرخ، پار، سال، گار» هجای کشیده هستند. بررسی سایر ابیات: در بیت اول «دست» اول، در بیت دوم «بام، روح، دوست» و در بیت سوم «سرو، ماه» هجای کشیده هستند. (مژده عنبران) (پایه دهم - درس یازدهم)

۱۱- گزینه «۳» - هجاهای این بیت و علامت‌های آن به این صورت است:

تک ای / بر / جا / ی / اب / زر / گان / ان / ات / وان / زد / ب / گ / زاف
 - / U / U / - / - / U / U / - / - / U / U / - / - / U /
 م / گ / رس / با / ب / ب / زر / گی / ه / م / آ / ما / د / ک / نی
 - / U / U / - / - / U / U / - / - / U / U /

توجه: هجای «زاف» در واژه‌ی «گزارف» کشیده است، اما در پایان مصراع باید هجای بلند به حساب بیاید. (مطابق با ص ۷۶ کتاب درسی) (مژده عنبران) (پایه دهم - درس یازدهم)

۱۲- گزینه «۳» - علامت‌های بیت سوم به این صورت است:

آ ری س تی ز می کن تا من ه می س تی زم
 - - U - / U - - / - - U - / U -
 چن دین ز بون ن یم ک زس تی ز ت گ ری زم
 علامت‌های مصراع اول سایر ابیات:

بیت اول: د می با غم ب سر بر دن ج هان یک سر ن می ار زد
 - - U / - - - U / - - - U / - - - U /
 بیت دوم: او ول ب بان گ نا ئی نی آ رد ب دل پی غا م وی
 - U - - / - U - - / - U - - / - U - -
 بیت چهارم: ن گا رم دو ش در مچ لس ب عزم رق ص چن بر خاست
 - - - U / - - - U / - - - U / - - - U /
 (مژده عنبران) (پایه دهم - درس یازدهم)

۱۳- گزینه «۴» - علامت‌های بیت سؤال و بیت چهارم به این صورت است (توجه: فقط مصراع اول تقطیع‌های شده است):

کو ته ن ک ند بچ ث س ر زل ف ت حا فظ
 - - U U - - U U - - U U - - U U -
 بر شم ع ن رف از گ ذ ر آ ت ش دل دوش
 بیت اول و سوم: ای غای بز ن ظر ب خ دا می س پا ر مت
 - U - U - - U U - U - U - -
 بر بر گل ب خون ش قایق ن وش ت اند
 بیت دوم: ش نی د ام س خ نی خش ک پی ر کن عان گفت
 - - - U - U - - U U - U - U -
 (مژده عنبران) (پایه دهم - درس یازدهم)

۱۴- گزینه «۳» - هر کدام از مصراع‌های این بیت ۸ هجای کوتاه و ۸ هجای بلند دارد:

م گر ب را ی مص ل حت ن گه ن دا رم ب ر ود
 - U U - - U - U - U - U - U - U -
 و گر ن نا ل می ک نم ن می گ ذا رم ب ر ود
 بررسی سایر گزینه‌ها:

بیت اول:

بُ ت ا ب ع ه دِ ع ا ش قی و فا کن

- - U - U - U - U - U

هر کدام از مصراع‌های این بیت ۵ هجای کوتاه و ۶ هجای بلند دارد.

بیت دوم:

گم گش ت ام یا رب ن شا نی کو ب کو یش

- - U - - - U - - - U - - -

هر مصراع ۳ هجای کوتاه و ۱۰ هجای بلند دارد.

بیت چهارم:

ب چشم م تی رو ش نا یی ک بی تْ بس بی ق را رم

- - U - - U - U - - U - - U - U

هر مصراع ۶ هجای کوتاه و ۱۰ هجای بلند دارد. (مژده عنبران) (پایه دهم - درس یازدهم)

۱۵- گزینه «۴» - علامت هجایی مصراع چهارم بدین صورت است:

چن این گ ره گ شا یم وین را ز چن ن ما یم

- - U - U - - - - U - U - - -

سه مصراع اول تا سوم از نظر علامت هجایی با هم برابرند:

هر پا ر از د ل م نْ از غص صِ قص صِ ای

در آت شرخ یا ل ر خش دس ت می د هد

ای دل ب هر ز دا ن ش عم رت ب با د رفت

- U - U - - U U - U - U - -

(مژده عنبران) (پایه دهم - درس یازدهم)

۱۶- گزینه «۱» - علامت هجایی دو بیت «الف» و «ج» بدین صورت است:

دا من م ف شا نز م نِ خا کی ک پ سز مَن

- - U U - - U U - - U U - -

در هج ر ت گر چشم م م را آ ب ر وا نست

علامت هجایی بیت «ب»: می گری مو م را د م زین سی ل اش ک بار

- U - U - - U U - U - U - -

و بیت «د»: از آ ب دی د صد ره طو فا ن نو ح دی دم

- - U - U - - - - U - U - - -

(مژده عنبران) (پایه دهم - درس یازدهم)

۱۷- گزینه «۲» - باتوجه به حماسی بودن شعر، وزن و آهنگ آن نیز کوبنده، کوتاه، ضربی و تند و متناسب با آن است.

(مژده عنبران) (پایه دهم - درس دهم)

۱۸- گزینه «۲» - ریتم و آهنگ ابیات گزینه «۲» شاد، طرب‌انگیز و رقص‌آور است؛ درحالی‌که ابیات سه گزینه‌ی دیگر ملایم، سنگین و اندوه‌آور.

(مژده عنبران) (پایه دهم - درس دهم)

۱۹- گزینه «۴» - آهنگ بیت چهارم تند و ضربی و رقص‌آور و شاد است؛ نه آرام و ملایم. (مژده عنبران) (پایه دهم - درس دهم)

۲۰- گزینه «۱» - آهنگ و ریتم بیت اول سنگین و برای بیان مضمون پند و اندرز است؛ همچنین لفظ «ای پسر» در این بیت نشان‌دهنده‌ی تذکر و

خطاب برای پند دادن است. بررسی سایر ابیات:

بیت دوم: آهنگ و ریتم سنگین برای بیان مفهوم و مضمون مرثیه و همراه با غم و اندوه و اشک ریختن.

بیت سوم: آهنگ و ریتم تند برای بیان مضمون شاد / بیت چهارم: آهنگ و ریتم ضربی و تند برای بیان مفهوم شورانگیز.

(مژده عنبران) (پایه دهم - درس دهم)

۲۱- گزینه «۴» - تنها در این گزینه هجاها به صورت درست آمده است. بررسی سایر ابیات:

بیت اول: خش / ب / را / با / غص / ص / ای / دل / که / ل / راز / ای / اش / خش / در / بو / ت / ی / هج / را / ن / اک / اند

بیت دوم: حا / لی / د / روان / پر / اد / ب / سی / افت / ان / می / ار / او / د / تا / آن / از / ما / ن / ک / پر / اد / ب / رف / ت / د / چ / ها / ک / اند

بیت سوم: دی / گ / ل / ای / ز / طرا / را / اش / کرا / دم / از / اس / را / ف / سس / گف / ات / ک / ای / ن / س / یا / ه / کج / گواش / ب / من / ان / می / ک / اند

(مژده عنبران) (پایه دهم - درس یازدهم)

۲۲- گزینه «۲» - معنی واژه‌های نادرست:

مُهمل: بیهوده و بی‌کار گذاشته‌شده (مَحْمِل یعنی کجاوه و هودج و نشیمنی که با چوب سازند و بر شتر گذارند) / جَرَس: زنگ و درای / رحیل: کوچ کردن، کوچ، عزیمت / تعذیب: عذاب کردن (تأدیب یعنی تربیت کردن، تنبیه کردن) (سراسری با اندکی تغییر) (پایه دوازدهم - درس اول - صفحه ۲۰ و پایه دهم - ترکیبی)

۲۳- گزینه «۴» - مفهوم عبارت سؤال و گزینه‌ی «۴» شکوه و شکایت از دوری و هجران معشوق و ممدوح است؛ درحالی‌که این مفهوم از سایر بیت‌ها برنمی‌آید. بررسی سایر ابیات:

بیت اول: اشاره به مهارت در نگارش و مکاتبه؛ تا جایی که عطارد (دبیر فلک) از مهارت ممدوح خجلت‌زده شده است.

بیت دوم: بیان دلیل شکایت از آسمان و گردون به خاطر تنگدستی؛ هم‌چنان که پرنده‌ی پرسته به دلیل عدم قدرت در پریدن، ناله می‌کند.

بیت سوم: درخواست تمدید و بیشتر شدن زمان وصال از ساقی یا معشوق

(مژده عنبران) (پایه دوازدهم - درس اول - صفحه ۲۰)

۲۴- گزینه «۴» - مفهوم مشترک موارد (ب)، (ج) و (ه) توصیه به «آزار نرساندن به کس و در نتیجه، گرفتار همان ستم و آزار نشدن» است. درحالی‌که

مفهوم بیت (الف): «در جستجوی معشوق بی‌وفا و دل‌آزار بودن» و مفهوم بیت (د) این است: «چشم فتنه‌انگیز معشوق، رهن دین عاشق است.»

(مژده عنبران) (پایه دهم - درس دهم - صفحه ۷۳)

۲۵- گزینه «۳» - مفهوم بیت سؤال و گزینه‌ی «۳» این است که درد عشق، درمان ندارد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱» و «۴»: درد عشق، بهترین درد است.

گزینه‌ی «۲»: درمان درد عشق، تنها با وصال به معشوق میسر است. (مژده عنبران) (پایه دهم - درس پانزدهم - صفحه ۱۰۳)